

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS AREMDS PSALM 109:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gron.); Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Zevenhoven; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr K. Fernhout, Baarn; Dr W. H. Gispel, Delft; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraai, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Trum; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkemaar Francken, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; D. Stroot, Bussum; J. Strikwerda, Dordrecht; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr C. Veenhof, Harkstede; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De Buchman-beweging. VI. — Uit de Schrift: Waarde voor God. (Lukas 15:8). — Kerkelijk Leven: Opgepast met de N. S. B. De onkerkelijkheid van Nederland. IV. — Geestelijke Adviezen: Over het verbreken van een verlovings. — Vakwetenschap en Praktijk: Eenige opmerkingen over en naar aanleiding van „Geboortebepaling“, door T. Oldenburger. — Muz. Kroniek: „Ondwischke labele“. — Opvoeding en Onderwijs: Rome en wij. III. — Uit de Historie: De „Haagsche vrienden“ en de Afscheiding. IV. — Stemmen uit onze kerken. — Correspondentie van de Redactie. — Persschouw. — Kerkenieuws.

HOOFDARTIKEL

De Buchman-beweging.

VI.

De Buchman-beweging blijkt al verder zich tegen den Geest van Pinksteren te keeren, wanneer zij een Christendom, als in de eerste eeuw bestaan zou hebben, op den grondslag der ervaring opbouwen wil.

De Schrift spreekt aldus niet. Zij leert, dat de kerk gebouwd wordt op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen (Ef. 2:20). En al kent zij, zoo al niet het woord, dan toch de zaak der bevinding of der ervaring, deze bijbelsche ervaring verschillend maar heel weinig van het geloof¹⁾, en is in ieder geval iets totaal anders dan in de Buchman-beweging er mee wordt bedoeld. Want hier verstaat men er onder, dat wij hetzelfde beleven, hooren, zien en doen, als de bijbelheiligen en vooral de apostelen doorleefd en verricht hebben. Voor haar bestaat ervaring hierin, dat ook wij in deze twintigste eeuw „getuige“ zijn, en dan getuige in den zin zooals het Nieuwe Testament vaak bedoelt: oor- en ooggetuige, zoodat wij spreken wat wij rechtstreeks van den Heere Jezus gehoord en gezien hebben.

Doch wanneer de Buchman-beweging de ervaring aldus opvat, maakt zij zich aan een dubbele zonde schuldig. Zij, die zich bij voorkeur aandient als één, die van den hoogmoed verlost is, blijkt ook hier maar al te zeer in dit oude kwaad voort te leven. Want men zet zich met apostelen en profeten en andere openbaringsinstrumenten op één lijn. Wederrechtelijk eigent men zich het woord toe, dat alleen een apostel kan spreken, n.l. dat hij het Woord des levens gezien en gehoord en getast heeft (1 Joh. 1:1). Behalve in de indifferente houding tegenover de waarheid, ligt ook hier een reden, waarom in de Buchman-beweging geen debatten of polemieken worden gehouden.²⁾ Men is immers getuige. Men heeft soortgelijke dingen als de apostelen ervaren. Men spreekt uit aanschouwing. En hierover kan uiteraard geen discussie geduld worden. En wie wel eens persoonlijk met Buchmannianen in aanraking kwam, zal gelegenheid gehad hebben, denzelfden hoogmoedigen trek op te merken. Men decreeteert, zonder zich geroepen te achten, bewijzen te leveren. Of men schuilt weg in oncontroleerbare zielservaringen, die het einde van alle tegenspraak moeten zijn.

Bovendien bezondigt men zich door deze opvatting van de ervaring aan het werk, dat de Heilige Geest in de openbaring heeft tot stand gebracht. Het is deze zonde, die bijzonder aan het licht treedt bij haar quiet time en alles, dat daarin plaats hebben zou.

De stille tijd zou aanbeveling verdienen, indien men in het drukke leven der hedendaagsche Christenen meer rust wilde brengen, om de Schrift te lezen, het gebed waar te nemen, en zich tot andere geestelijke oefeningen te begeven. Maar daarvoor wordt hij op de house-parties niet gezocht. Hij wordt begeerd, om dan de leiding van den Heiligen Geest te ontvangen.

Nu beweert men wel, dat de Christelijke leer op dit punt altijd heel vaag is geweest.³⁾ Maar wat deze leer uiteengezet heeft, is nog altijd veel duidelijker en reëler dan wat de Buchman-beweging er onder verstaat. Volgens deze leer is er allereerst in het hart der geloovigen een regeering van den Heiligen Geest, waardoor zij meer der zonde afsterven en in een nieuw, godzalig leven wandelen. Zooveel als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods. (Rom. 8 vs 14). Voorts is er een leiding en regeering Gods in de gansche wereld en bijzonder in het leven van Zijn kinderen. Elk bondeling heeft zijn eigen bondshistorie met zijn God. Ieder Christen zal, naarmate hij ouder wordt, meer reden hebben om de hand Gods op te merken, die met wijsheid en liefde alle dingen in zijn leven heeft geschikt; terwijl de zin en de bedoeling van zijn leven al meer voor hem opengaant. Maar deze leiding teekent zich dan ook achteraf pas af, en kan zelfs dan nog niet met onfeilbare zekerheid vastgesteld. Een gebeurtenis, die ons vandaag een zegen schijnt, kan bij verdere afwikkeling van onze levenshistorie het tegendeel blijken te zijn, en omgekeerd.

Maar de Buchman-beweging zegt, de leiding van den Heiligen Geest van te voren te weten. Daar wordt het plan Gods met ons leven nog vóór zijn uitvoering onthuld, hetzij doordat wij boodschappen aangaande de toekomst, hetzij doordat wij opdrachten voor het heden ontvangen.

Nu heeft men zelf wel gevoeld, dat dit gemakkelijker te beweren dan te bewijzen is. Wel is waar heeft Begbie onomwonden verklaard, dat het luisteren naar God in de quiet time niets anders is dan een meditatie, waarin onze geest luistert naar de stem van onze hogere natuur.⁴⁾ Maar desniettemin eischen zoowel hij als de andere Buchmannianen voor wat dan gesproken wordt een hooger en goddelijk gezag op. De Buchman-beweging heeft dan ook allerlei maatregelen getroffen⁵⁾, waardoor het buiten allen twijfel gesteld wordt, dat wij in de quiet time niet bij invallen van onszelf leven, maar daarin werkelijk de stem van den Heiligen Geest wordt gehoord.

Zij heeft dit gedaan naar achteren, door als voorwaarde te stellen, dat wij over gezond verstand beschikken; goed in het Nieuwe Testament thuis zijn; alle gegevens en omstandigheden weten van het geval, waarvoor leiding noodig is; gebeden hebben; bereid zijn om met anderen te deelen en ook om te volbrengen, wat ons dan bevolen wordt.

Naar de diepte, doordat wat in de leiding getoond wordt, niet strijden mag met het Nieuwe Testament en vooral niet met de leiding van andere onder leiding levende mensen.

Naar de toekomst heen, doordat de leiding ons inspireeren moet om alleen datgene te doen, dat volkomen rein en eerlijk en onzelfzuchtig en liefderijk is, en niet strijdt met onze plichten en verantwoordelijkheid tegenover anderen.

Doch al deze maatregelen brengen de vereischte zekerheid niet. Vooreerst schijnt het een psy-

chische wet te wezen, dat, wanneer wij onze ziel — zooals de Buchman-beweging wil⁶⁾ — opzettelijk ontspannen, dan die gedachten en begeerten het eerst naar boven dringen, die het sterkst ons leven beheerschen.⁷⁾ Door een pastoor, die door een der Buchmannianen geïnterviewd werd, is er dan ook terecht op gewezen, dat er voor een specialen impuls, dien wij misschien in den beginne als bovennatuurlijk beschouwen, bijna altijd een psychologische verklaring is. Naar zijn oordeel heeft de psycho-analyse, ondanks alle groote gevaren die aan haar verbonden zijn, er veel toe bijgedragen, om ons de geheime bronnen van impulsen en instinctieven drang te leeren kennen, die een onervaren groepsleid onvoorzichtig voor goddelijke leiding aanziet.⁸⁾ Terwijl hierbij nog het gevaar komt, dat wij, hopen Gods stem te zullen hooren, onszelf suggereeren, dat dit ook metterdaad geschiedt.⁹⁾

Deze psychologische verklaring ligt nog meer voor de hand, nu men ook als eisch gesteld heeft, dat, wie leiding ontvangen zal, goed thuis moet zijn in het Nieuwe Testament. Wat natuurlijker dan dat bij zulk een ook wel eens gedachten en uitspraken boven komen, die daaruit afkomstig zijn?

En van deze zuiver zielkundige en door en door menselijke lijn komen wij niet af, wanneer de Buchman-beweging van het Nieuwe Testament op anderen teruggaat, die ook onder leiding leven. Niet alleen stelt men hiermee menselijke autoriteit boven die van het Woord Gods, maar bovendien draait men in een cirkel rond. Want wat waarborg heeft men, dat die anderen zich niet vergissen en inderdaad uit goddelijke openbaring leven? De waarheid wordt toch niet bij meerderheid van stemmen uitgemaakt?

Op dezen louter zielkundigen weg bleef er geen andere uitkomst over, dan om tot een soort onfeilbaarverklaring over te gaan, nu niet van den paus, maar en van zichzelf, omdat leiding altijd haar eigen gezag medebrengt, en dus de eindbeslissing bij onszelf blijven moet¹⁰⁾, en van... Dr F. Buchman. Hij kan van iemands gedachten uit den stillen tijd verklaren, dat ze Gods gedachten zijn geweest.¹¹⁾

Doch juist deze laatste sprong bewijst des te duidelijker, dat de leiding iets zeer menselijks, en gevaarlijk dweperij is.¹²⁾ En indien het niet meer dan menselijk gedwee is, behooren wij er ook geen enkel goedkeurend woord en nog minder een grein ontzag voor over te hebben. Dan is het oordeel van J. C. Brown¹³⁾ niet te scherp, dat de Buchman-beweging juist op haar quiet times zich overgeeft aan een valschen Christus; want het typische van de valsche profetie — het leven bij de gedachten van eigen hart en die uitgeven als woorden Gods — is hier wel in zeer sterke mate aanwezig. Dan mag het vonnis niet teruggehouden: dwaze dingen te denken is zonde; ze uit te spreken en voor goddelijke openbaring te laten doorgaan, is grooter zonde; en ze als zoodanig op schrift vast te leggen, is de grootste zonde.¹⁴⁾

Doch ook indien het tegenovergestelde waar zou zijn, en in de leiding nieuwe openbaringen van den Heiligen Geest zouden plaats hebben, zijn wij nog niet uit de moeilijkheid. Ook dan wordt zoowel de Geest als Zijn werk miskend. En dit zelfs in tweeërlei opzicht.

6) Idem, t.a.p. 55.

7) Bij Gaebele, t.a.p. 37.

8) Russell, t.a.p. 387.

9) Idem, t.a.p. 402.

10) Idem, t.a.p. 279; Shoemaker, t.a.p. 51.

11) Russell, t.a.p. 134.

12) Emil Brunner, Meine Begegnung mit der Oxford-Gruppenbewegung, 22.

13) The Oxford-group movement, 76.

14) L. Roorda, Niet in Gods Woord gegrond, 92.

1) Hierover handelt uitvoeriger mijn diss. Wezen en waarde der religieuze ervaring, 14 v.v. en 90 v.v.
2) G. N. M. Collins, B. D. The Oxford-group movement, art. in The Evangelical Quarterly, V, 173.

3) Shoemaker, De herboren kerk, 49.

4) Life changers, 39-40.

5) J. P. Thomson—Duesbury, Sharing, 8-9; Russell, Alleen voor zondaars, 108; Idem, Een ding weet ik, 273-274, 281, 289; Allen, He that cometh, 106 v.v.; Shoemaker, t.a.p. 50, v.v.

Allereerst meer objectief gezien. De Geest heeft dan blijkbaar nog niet genoeg geopenbaard. Hij heeft Zijn kerk tekort gedaan. Hij onthoudt haar het goede wel, niet slechts in den dood, maar nu al in het leven. Hij heeft ons dan een lamp in de handen gedrukt, welker licht onvoldoende is op onzen tocht naar de voleinding der eeuwen heen. De genoegzaamheid der Schrift stort ineen. De traditie, waarmede de Roomsche Kerk het noodzakelijk vond, het Woord aan te vullen, wordt hier vervangen door verhalen van allerlei mensen, die leiding ontvangen hebben.

Maar deze openbaringen der Buchman-beweging verschillen hemelsbreed van die des bijbels. Want toen de Geest in vroeger tijden openbaringen schonk, maakte Hij allereerst geschiedenis. Hij spon aan denzelfden draad verder. Er was een bepaald thema, dat al rijker en voller werd uitgewerkt. Er school systeem en samenhang in de openbaring.

Bovendien was de openbaringsgeschiedenis tegelijk heilshistorie. De Geest, die eertijds vele malen en op velerlei wijze tot de vadersen sprak, was gedurig bezig om den Christus en Zijn heil in te brengen in ons geslacht.

Maar aldus niet de leiding in de Buchman-beweging. Zij maakt geen geschiedenis. Het zijn allemaal losse invallen, waartusschen geen samenhang valt te ontdekken. Bovendien ontsteken zij geen enkelen nieuwen lichtstraal over Gods raad tot verlossing. Het is er precies mee, als met de verhalen van de spiritistische séances. Als gij er tien of twintig of dertig van gelezen hebt, hebt gij wel evenveel malen de uitnemendheid van de groep-beweging hooren bezingen; maar zijt gij geen enkel breeder of dieper inzicht in de zaligheid rijker geworden. De Geest is hier niets dan een orakel, dat over alle mogelijke en onmogelijke gevallen uitsluitel geeft.¹⁵⁾ Zijn optreden wordt hier tot een bespotting.

Of meent men werkelijk, dat God thans nog Zijn hemel scheurt, om bekend te maken dat Dr Buchman met drie anderen moet gaan dineeren?¹⁶⁾ Dat Allen een nieuwe chambercloak moet koopen, om zoo vroeger te kunnen opstaan en een langere quiet time te kunnen houden?¹⁷⁾ Dat een ander, terwille van een wedstrijd van zijn golfclub de house-party niet mag verlaten?¹⁸⁾ Dat een vader, die met zijn kleinen jongen in Zwitserland op den top van een heuvel zit, moet oppassen, dat ze niet naar beneden glijden, want dat zij anders hun beenen breken?¹⁹⁾ of dat een klein meisje haar moeder moet helpen borden wasschen?²⁰⁾

En ook meer subjectief gezien wordt het werk des Geestes miskend. De God, die op Pinksteren neerdaalde, is een onbekwaam Leidsman en Trooster. Zijn wederbaring en vernieuwing en verlichting zijn blijkbaar onvoldoende om de kerk de waarheid te doen verstaan. Als er niet telkens klaar-omschreven boodschappen en wel-omlijnde opdrachten bijkomen, weet de Christen den goeden en volmaakten wil van God over Zijn leven niet. Terwijl men de andere Christenen voorstelt als huichelachtige Pharizeeërs, die een hart vol boosheid achter een gewaad van uiterlijke vroomheid verbergen²¹⁾, vervalt men zelf op zijn minst tot een wettisch Pharizeïsme. Het is weer gebod op gebod, regel op regel; maar nu geboden en regels, die niet door de ouden zijn ingesteld, doch door het eigen hart worden ingegeven. De leiding des Geestes gekocht tegen den duren prijs van de Christelijke vrijheid! Het is wel buitengewoon tragisch. Juist als de Buchman-beweging het dichtst den Heiligen Geest zoekt te benaderen, en zegt, rechtstreeks uit Hem te leven, staat zij nog op het lage, knechtelijke en slaafsche standpunt, en brengt zij het tot de vrijheid der kinderen Gods niet.

De afloop is dan ook hier als overal elders in de geschiedenis. Men begint met nieuwe openbaringen naast het Woord, waarbij het al zeer wonderlijk en grillig toegaat. Een jonge man b.v. vraagt op Vrijdag de hand van een meisje, maar krijgt den daarop volgende Maandag leiding, om die van een ander te vragen.²²⁾

Men gaat voort, de leiding boven het Woord te zetten. Men gaat God verzoeken en stelt Hem op de proef, of Hij Zich nu wil openbaren.²³⁾ En als dit achterwege blijft, dan volhardt men antinomiaans in den toestand, waarin men zich heden bevindt. Dat Buchman celibatair bleef, wordt verklaard uit de omstandigheid, dat hij nooit leiding kreeg voor een huwelijk.²⁴⁾ Alsof ook Dr Buchman niet, evenals wij allen, heeft uit te gaan van de huwelijks-ordinantie Gods, die alleen bij bepaalde, door de Schrift genoemde redenen, voor ons opgeheven is. En zoo ook wordt de samenleving in het huwelijk aan de leiding

overgelaten. Gods beperking is de beste geboortebepijking.²⁵⁾

En het einde is, dat men op gezag van de leiding tegen het Woord gaat leven. Een ingewikkeld, zondig huwelijksgeval, wordt opgelost, niet door ieder naar zijn eigen man of vrouw te sturen, maar door af te wachten of soms door de leiding aan de verwarring een einde gemaakt worden zal!²⁶⁾

In den naam des Geestes wordt het antinomiaans, een van de oudste en meest verklaarde en geraffineerde tegenstanders van den Heiligen Geest binnengehaald.

* * *

Nog zijn onze bezwaren niet aan het eind. Ook met haar deelen en publiek schuldbelijden van alles, is de Buchman-beweging afstanden ver verwijderd van wat de Heilige Geest in de boetvaardigheid werken wil.

Men maakt zich al aanstonds aan een even zondig als lichtzinnig optimisme schuldig, wanneer men het voorstelt, alsof wij geheel open en doorzichtig voor elkander zouden kunnen worden. De Schrift telt de volmaakte oprechtheid, die nog iets anders is dan openhartigheid, veel zwaarder. Maar Heer, wie is de man, die op 't nauwkeurigst kan, zijn dwalingen doorgronden? Indien wij reeds niet bij machte zijn, om ons innerlijk leven voor God bloot te leggen, zooals Hij het beoordeelt; hoeveel te minder zullen wij het voor de menschen kunnen? De Buchman-beweging vraagt met het absolute deelen iets, dat onmogelijk en onbereikbaar is.

Dit deelen, hoe onmogelijk dan ook, zou nochtans door ons volbracht moeten worden, indien het ons van Godswege opgelegd was. Maar ook dit is niet het geval. De teksten, waarop de Buchman-beweging zich beroept zijn heelemaal niet bewijskrachtig.

Vooreerst gaat het in allen over geloovigen, of menschen, die reeds in beginsel bekeerd zijn; zoodat het een totaal ongeoorloofd gebruik van de Schrift is, om wat zij tot en over Christenen zegt, toe te passen op onbekeerde zondaars, die door middel van de house-party tot verandering gebracht moeten worden. Bovendien wordt ook van de geloovigen een publieke schuldbelijdenis van alles voor allen niet gevraagd.

Hand. 19:18 stelt heelemaal geen eisch, doch doet enkel de mededeeling, dat de Epheziërs, die reeds vroeger tot het geloof gekomen waren, niet geregeld en bij herhaling, doch slechts voor één keer, na de geschiedenis met de zonen van Seeva, in 't publiek bekend maakten, niet „al hun daden en gedachten“ (Calvijn), maar enkel, hoe zij vroeger door den duivel bedrogen waren geweest en van welke tooverformules en toovertrucs zij zich bediend hadden. En zij deden dit, niet om hun eigen ziel te bevrijden, maar om aan de toovenarij, die in Epheze zoo machtig heerschte, een geduchten slag toe te brengen.²⁷⁾

Dat in 1 Joh. 1:9 allereerst en allermest een schuldbelijdenis in het verborgen voor God bedoeld wordt, spreekt uit het verband zóo duidelijk, dat het onbegrijpelijk is, hoe iemand er iets anders in gelezen heeft.

En wat Jacobus 5:16 aangaat, — deze tekst spreekt niet over alle kerkleden in het algemeen, maar speciaal over de zieken. En dan niet over het mogelijke geval, dat één individu ziek wordt, maar over de toen reëel bestaande vele ziektegevallen. Die vele en ernstige ziekten stonden blijkbaar in verband met allerlei misstanden en zonden, die in de gemeenten leefden; misstanden, die niet meer uit het verborgen opgegraven behoeften te worden, doch die maar al te zeer openbaar waren. En nu vermaant Jacobus de kerkleden, dat zij tot inkeer zullen komen, het elkaar bekennen zullen, wat de oorzaak is van al hun lichaamsellende, en zoo samen om vergeving vragen en genezing zoeken zullen.²⁸⁾

Zelfs indien deze tekst uitgelicht wordt uit de concrete situatie, waarin hij gesproken is, zegt hij niet „dat de geloovigen voor ieder hunner mede-geloovigen en op ieder oogenblik steeds maar hun ziel en consciëntie moeten blootleggen. Dit zou zeker niet geestelijk kiesch en teeder zijn. Wie dit doen of vorderen, kenmerken zich dan ook niet door geestelijke kieschheid en teederheid; en door hun wijze van doen wordt het teeder-geestelijke menigmaal meer geschaad dan gesterkt.“²⁹⁾ Wat God wel van ons eischt, is, dat wij ons haasten zullen, om aan onzen broeder die zonde te belijden en jegens hem dat kwaad goed te maken, waardoor hij persoonlijk door ons gekwetst is. (Matth. 5:23.) Voorts kan het voorkomen, dat iemand zoo beangst is in zijn consciëntie en gekweld wordt van wege zijn zonden, dat het voor zulk een raadzaam wordt, om ook door een soort biecht bij één van zijn broeders verlichting en vertroosting te zoeken; waarvoor dan vooral aangewezen is de herder der gemeente, „wiens ambt

het is en in 't openbaar en in 't bijzonder het volk Gods te troosten met de leer des evangelies. Maar men moet altijd deze matiging gebruiken, dat men, waar God niets zekers voorschrijft, de consciëntie niet een zeker juk oplegt. Hieruit volgt, dat zulk een belijdenis vrij moet zijn, zoodat ze niet van allen geëischt wordt, maar slechts hun aangeprezen wordt, die begrijpen, dat zij haar noodig hebben. Bovendien moeten ook zij niet, die haar voor hun noodzaak gebruiken, door eenig voorschrift gedwongen worden om al hun zonden op te sommen, en ook niet door eenigen list daartoe gebracht worden, maar slechts voor zoover zij meenen, dat het in hun belang is, om een volkomen vrucht der vertroosting te verkrijgen. Deze vrijheid moeten trouwe herders der kerk niet alleen laten, maar haar ook beschermen en krachtig handhaven, indien zij willen, dat hun dienst zonder tyrannie en het volk zonder bijgeloovigheid zal zijn.“³⁰⁾

Waar het deelen door de Schrift niet geboden wordt, kan het niet achterblijven, dat, wanneer men het toch beoefent, het tot een samenstelling van allerlei verkeerdheden wordt. Dit hopen wij een volgende maal te zien.

E. D. KRAAN.

30) Calvijn, Institutie (editie Sizoo) III, IV, 12; zie ook Roorda, t.a.p. 64—81.

UIT DE SCHRIFT

Waarde voor God.

Of wat vrouw, hebbende tien penningen, indien zij één penning verliest, ontsteekt niet een kaars, en keert het huis met bezemen, en zoekt naarstiglijk totdat zij dien vindt. Lukas 15:8.

Het loont de moeite zich een wijle te bezinnen over de vraag, wat deze vrouw bewogen heeft zoo naarstig naar haar verloren penning te zoeken.

Medelijden met het verlorene kan het niet geweest zijn. Van medelijden spreekt de gelijkenis die onmiddellijk aan deze voorafgaat; daar gaat de herder uit, om het weggedwaalde schaap te zoeken, dat straks in de wildernis zal omkomen.

En liefde voor het verlorene kan het evenmin geweest zijn. Daarvan getuigt de volgende gelijkenis, als ze ons een vader toont, die uitziet naar den zoon in het verre land.

Het antwoord op de vraag wat die huisvrouw tot zoo volhardend zoeken gedrongen heeft is wel erg nuchter, en schijnt veel minder ideëel dan de juist genoemde beweegredenen. Zij heeft gehandeld uit practisch belang voor zichzelf. Niet om het heil van den penning ging het haar, maar om de waarde die dit geldstuk voor haarzelve had; zij kon dat geld gebruiken; reeds had ze het bestemd voor de behoeften van het gezin; en nu ze het kwijt geraakt is, heeft ze er alles op gezet het terug te krijgen voor het bestemde doel. Het is — in den goeden zin — eigenbelang, dat haar zoo naarstig doet zoeken.

Schijnbaar vermindert Jezus met deze beweegredenen de schoonheid van den arbeid Gods in het zoeken van het verlorene. Doch inderdaad geeft Hij van dezen arbeid hier het hoogst en edelst motief aan.

Er is in God een drang om den verloren zondaar te zoeken om Zijns zelfs wil. Er is in dat zoeken een heilig-goddelijke baatzuchtigheid. In de gelijkenissen van het verloren schaap en van den verloren zoon gaat het om het heil van den zondaar, en in die van den verloren penning gaat het om God-zelf. En dit doel is het hoogste. Boven de deernis met en de liefde tot het verlorene gaat het streven in God om den zondaar te bestemmen voor en dienstbaar te maken aan Zichzelf. Dat was ook de bedoeling waarmede God den mensch had geschapen. Die mensch zou zijn God eeren en dienen. Hij zou zijn doel niet in zichzelf, niet in eigen gelukzaligheid, maar in God vinden. Hij zou het beeld zijns Scheppers vertoonen, en die Schepper zou zich in dat beeld verlustigen. En die oorspronkelijke bestemming van Zijn mensch blijft bij den Heere gelden. Ook daarom, ja daarom ten hoogste zoekt en redt Hij den zondaar, opdat deze weer aan zijn bestemming beantwoorde, en zijn doel weer vinde in de eer en den dienst zijns Gods. Vandaar dat een verloren geldstuk zulk een goed getroffen beeld van den zondaar is. Want een geldstuk heeft geen bestemming in zichzelf. Het heeft zijn bedoeling alleen in zijn bezitter, die het voor zichzelf kan gebruiken. En daarom in deze gelijkenis die eigenaardige trek, dat de vrouw haar verloren penning zoekt uit het oogpunt van belang voor zichzelf.

Dat de Christen het nimmer vergeete.

Zeker, — hij is gezocht en gered tot zijn eeuwige zaligheid. Dat behoeft allermest ontkend te worden. Het medelijden en de liefde Gods, waarvan de andere gelijkenissen spreken, stemmen dat nadrukkelijk toe. Maar hóoger dan dit gaat de bedoeling Gods, dat hij gezocht en verlost is ten dienste des Heeren. Om het beeld zijns Gods te

15) Brunner, t.a.p. 22.

16) Russell, Alleen voor zondaars, 135.

17) He that cometh, 34.

18) Russell, Een ding weet ik, 278.

19) Idem, t.a.p. 241.

20) Shoemaker, de herboren kerk, 117. Een verzameling van gevallen van leiding bij kinderen is te vinden bij Olive M. Jones, Inspired children.

21) Allen, t.a.p. preface, X.

22) Russell, t.a.p. 336.

23) Idem, Alleen voor zondaars, 82.

24) Idem, t.a.p. 162.

25) Idem, t.a.p. 316.

26) Idem, Een ding weet ik, 267—268.

27) Dr B. Wielenga, Van Jeruzalem naar Rome, II, 484; zie ook de commentaren o.a. van Van Andel en Calvijn.

28) Zoo ongeveer ook bij J. H. Donner, De Algemeene zendbrief van den Apostel Jacobus, 202—203.

29) J. C. Sikkel, Daders des Woords, 294—295.